

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

نگاهی به کارنامه حقوق بشری عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی (۱۰)
گزارش راهبردی ۱۴۰۱/۴۷

مردادماه ۱۴۰۱
۱۴۰۱۰۰۵۰۴۷

درآمد

در این گزارش دو عنوان کلی مشتمل بر:

نخست: بررسی موارد نقض حقوق بشر در کشورهای عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی؛

و دوم، رصد موارد نقض حقوق بشر از سوی دولت‌های ائتلاف در یمن در مرداد ماه ۱۴۰۱، بر اساس مقالات، گزارش‌ها، بیانیه‌ها و اخبار آشکار به دست آمده از سازمان‌های حقوق بشری مردم‌نهاد و بین‌المللی و رسانه‌های گروهی^۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

در ادامه متن تفصیلی گزارش‌های مذکور قابل مشاهده است:

الف) موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی

*عربستان سعودی

۱- روند سعودی اجرای احکام اعدام در عربستان در سال ۲۰۲۲ در قیاس با مجموع این موارد در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۰ میلادی

---

^۱ پایگاه خبری سازمان ملل (UN News)؛ دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)؛ دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)؛ صندوق حمایت از کودکان ملل متحد – یونیسف (UNICEF)؛ سازمان عفو بین‌الملل (Amnesty International)؛ سازمان دیده‌بان حقوق بشر (Human Rights Watch)؛ سازمان دیده‌بان حقوق بشر اروپا – مدیترانه (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor)؛ کارزار بین‌المللی برای آزادی در امارات متحده عربی (International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICFUAE)؛ مرکز حقوق بشر خلیج فارس (Gulf Centre for Human Rights (GCHR)؛ سازمان سلام برای دموکراسی و حقوق بشر (SALAM for Democracy and Human Rights)؛ مؤسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین (Americans for Democracy and Human Rights in Bahrain (ADHRB)؛ مؤسسه حقوق و دموکراسی بحرین (Bahrain Institute for Rights and Democracy (BIRD)؛ سازمان حقوق بشری القسط (ALQST for Human Rights)؛ سازمان اروپایی – سعودی برای حقوق بشر (European-Saudi Organization for Human Rights (ESOHR)؛ پایگاه اینترنتی ریلیف‌وب (ReliefWeb)؛ پایگاه خبری – تحلیلی میدل ایست آی (Middle East Eye)؛ سازمان «کودکان را نجات دهید» – «نجات کودکان» (Save the Children)؛ شبکه خبری الجزیره (Aljazeera)؛ پایگاه خبری – تحلیلی میدل ایست مانیتور (Middle East Monitor (MEMO)؛ خبرگزاری شینهوا (Xinhua News Agency)؛ خبرگزاری رویترز (Thomson Reuters Foundation)؛ روزنامه نشنال (The National) و خبرگزاری آناتولی (Anadolu Agency).

به گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور، در روز چهارشنبه ۲۶ مرداد ماه ۱۴۰۱، به نقل از سازمان اروپایی - سعودی برای حقوق بشر^۲، عربستان سعودی در شش ماه نخست سال جاری میلادی ۱۲۰ تن را اعدام نموده است که حدوداً دو برابر آمار این موارد در کل سال گذشته به شمار می‌آید، به‌رغم این‌که ریاض متعهد شده بود تا استفاده از مجازات اعدام را کاهش دهد.

بر اساس این گزارش، به دنبال کاهش چشمگیر آمار اعدام‌ها در سال ۲۰۲۰ میلادی، ۶۵ تن در سال ۲۰۲۱ اعدام شده‌اند و در شش ماهه نخست سال جاری میلادی تا ماه ژوئن، نیز آمار این موارد به نزدیک به دو برابر افزایش یافته که از مجموع موارد سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۰ میلادی افزون‌تر است.

سازمان اروپایی - سعودی برای حقوق بشر برآورد نموده که چنانچه حکومت عربستان روند جاری را در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ میلادی نیز تداوم بخشد، آمار اعدام‌ها به میزان بی‌سابقه‌ای افزایش یافته و حتی از نرخ این موارد در سال ۲۰۱۹ که به بالاترین میزان خود - ۱۸۹ تن - رسید، فراتر می‌رود.

این نهاد حقوق بشر خاطرنشان نموده که یکی از علل افول آمار اعدام‌ها در سال ۲۰۲۰ میلادی را باید در شیوع بیماری کووید - ۱۹ و برقراری مقررات قرنطینه در این کشور جستجو کرد که با تسهیل این مقررات در سال ۲۰۲۱، مجدداً افزایش یافت.

آمار به دست آمده از بررسی‌های این سازمان حقوق بشری حاکی از آن است که در حال حاضر ۳۰ زندانی در این کشور محکوم به اعدام شده‌اند، از جمله افرادی که با اتهامات مرتبط با آزادی بیان و مشارکت در تظاهرات مواجه‌اند و درحالی‌که ۵ تن از آن‌ها نیز کودک مجرم‌اند.

سازمان اروپایی - سعودی برای حقوق بشر خاطر نشان کرده است که آمار مذکور شامل افراد متهم به جرائم کیفری نمی‌شود، چراکه شفافیت لازم در این رابطه وجود نداشته و دسترسی به پرونده‌ها دشوار است.

² European-Saudi Organization for Human Rights (ESOHR)

این نهاد حقوق بشری همچنین به مستندسازی موارد نقض حقوق بشر در فرآیندهای قضایی این پرونده‌ها، از جمله عدم برخورداری از محاکمه عادلانه، اعمال شکنجه و ناگزیر شدن زندانیان به امضاء اعترافات اجباری، علاوه بر محرومیت آن‌ها از برخورداری از وکیل تا زمان آغاز محاکمه‌ها پرداخته است.

این گزارش در پایان یادآور می‌شود که دولت عربستان از فعالیت نهادهای حقوق بشری مستقل در این کشور ممانعت به عمل آورده و تأسیس سازمان‌ها و انجمن‌های جامعه مدنی را ممنوع اعلام کرده است.^۳

۲- صدور حکم ۳۴ سال حبس برای سلمی الشهاب^۴، فعال حقوق زنان

به گزارش سازمان حقوق بشری القسط در روز دوشنبه ۲۴ مرداد ماه ۱۴۰۱، دادگاه کیفری ویژه عربستان سعودی با صدور حکمی مبتنی بر تحمل ۳۴ سال حبس بدون تعلیق و در پی آن ۳۴ سال ممنوعیت از سفر برای سلمی الشهاب، فعال حقوق زنان، طولانی‌ترین حکم حبس را برای یک فعال مسالمت‌جو صادر نموده است.

بر اساس این گزارش، الشهاب، دانشجوی مقطع دکترای دانشگاه لیدز در بریتانیا، در روز ۱۵ ژانویه سال ۲۰۲۱ میلادی دستگیر و به مدت ۲۸۵ روز در معرض جلسات بازجویی طولانی مدت قرار گرفت، پیش از آن‌که در برابر دادگاه کیفری ویژه، به اتهام حمایت از افراد مخل نظم عمومی و آسیب رساندن به ایمنی جامعه و ثبات حکومت، همچنین انتشار شایعات کذب و مغرضانه در شبکه اجتماعی توئیتر، محکوم به تحمل ۳۴ سال حبس شود.

سازمان حقوق بشر القسط در گزارش خود از دستگیری و صدور حکم حبس بی‌سابقه برای الشهاب تنها به دلیل کنش‌گرایی‌های مسالمت‌جویانه وی ابراز نگرانی شدید نموده - اقدامی از معیارهای به شدت سرکوب‌گرانه حکومت عربستان نیز بالاتر نهاده است - با توجه به

^۳ گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.middleeastmonitor.com/20220817-saudi-executions-in-2022-higher-than-2020-2021-combined>

^۴ Salma al-Shehab

این که صدور حکم مزبور می‌تواند آغاز روندی جدید از جانب مقام‌های سعودی در راستای مجازات تمامی منتقدان سیاست‌های داخلی و خارجی حکومت این کشور به شمار آید. دغدغه این نهاد حقوق بشری به‌ویژه از احیاء روابط دیپلماتیک میان محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی و سایر رهبران جهان ناشی شده که از زمان قتل جمال خاشقچی به دستور وی، رو به تیرگی نهاده بود.

سازمان القسط در ادامه، صدور این حکم دهشتبار را مایه استهزاء دعاوی مقام‌های سعودی مبنی بر انجام اصلاحات در خصوص حقوق زنان و همچنین نظام حقوقی این کشور به شمار آورده و آن را حاکی از تداوم تمایل حکومت به تنبیه سختگیرانه تمامی افرادی بر شمرده که به بیان آزادانه عقاید خود می‌پردازند. این در حالی است که فعالان سعودی پیشاپیش به رهبران غربی هشدار داده بودند که مشروعیت بخشیدن به ولیعهد سعودی راه را برای بروز سوءاستفاده‌های بیشتر در این کشور می‌گشاید.

این سازمان حقوق بشری در پایان از مقام‌های سعودی درخواست نموده تا سلمی الشهاب را آزاد، تمامی اتهامات علیه وی را رفع و هرگونه محدودیت قانونی در قبال او را لغو نمایند، مضاف بر این که هدف قرار دادن فعالان را متوقف ساخته و به حق آزادی بیان و عقیده احترام گذارده و از آن حمایت به عمل آورند.^۵

در تحولی دیگر در این رابطه، لیز تروسول، سخنگوی کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل، با صدور بیانیه‌ای محکومیت سلمی الشهاب به ۳۴ سال حبس و ۳۴ سال ممنوعیت از سفر به دلیل نشر مجموعه‌ای از توئیت‌ها در زمینه مسائل سیاسی و حقوق بشری عربستان سعودی را دهشتبار خوانده و از مقام‌های این کشور درخواست نموده تا محکومیت او را لغو و وی را بی‌درنگ و بدون قید و شرط آزاد کنند.^۶ گفتنی است که واکنش‌های مشابهی در قبال این تحول از سوی سازمان عفو بین‌الملل^۷ و دیده‌بان حقوق بشر^۸ نیز صورت گرفته است.

^۵ گزارش سازمان حقوق بشری القسط. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.alqst.org/en/post/34-years-jail-for-womens-rights-activist-salma-al-shehab>

^۶<https://www.ohchr.org/en/statements/2022/08/comment-un-human-rights-office-spokesperson-liz-throssell-after-saudi-woman>

^۷<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/saudi-arabia-quash-34-year-prison-sentence-for-student-salma-al-shehab/>

^۸ <https://www.hrw.org/news/2022/08/19/saudi-arabia-woman-sentenced-34-years-tweets>

۳- هشدار سازمان ملل در خصوص احتمال خودسرانه بودن اعدام دو شهروند بحرینی به گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست آی در روز جمعه ۱۴ مرداد ماه ۱۴۰۱، سازمان ملل برای بار دوم در مدت شش ماه گذشته به حکومت عربستان سعودی هشدار داده است که صدور حکم اعدام دو شهروند بحرینی احتمالاً خودسرانه بوده، با توجه به این که ادعا شده آن‌ها تحت شکنجه قرار گرفته و ناگزیر به اعتراف به جرم خود شده‌اند.

بر اساس این گزارش، گزارشگر ویژه سازمان ملل در زمینه اعدام‌های فرا قضایی، شتاب‌زده یا خودسرانه با ارسال نامه‌ای در ماه ژوئن سال جاری میلادی خطاب به پادشاهی سعودی، این کشور را ملزم به توقف تمامی اقدامات منجر به اعدام جعفر محمد سلطان^۹ و صادق مجید ثامر^{۱۰} نموده که محکوم به ارتکاب به جرائم تروریستی شده‌اند - محکومیتی که از نگاه گروه‌های حقوق بشری ساختگی به شمار آمده است.

سازمان ملل در نامه خود تأکید نموده که مقام‌های سعودی باید در زمینه اتهامات مرتبط با قرار گرفتن این دو شهروند بحرینی تحت شکنجه - که هر دو شیعه‌مذهب هستند - تحقیقاتی کامل و بی‌طرفانه به انجام رسانند، تا اطمینان یابد که آن‌ها مجدداً و مطابق با حقوق و موازین بین‌المللی مورد محاکمه قرار می‌گیرند.

گفتنی است که این نامه به تازگی علنی شده، اما پاسخ عربستان به آن به اطلاع عموم نرسیده است. این در حالی است که مقام‌های نمایندگی دائم این کشور در سازمان ملل، در اوایل سال جاری میلادی، خطاب به گزارشگر ویژه این سازمان، اتهامات شکنجه علیه این دو متهم و تحت فشار قرار گرفتن آن‌ها جهت اخذ اعتراف را بی‌اساس خوانده بودند.

این گزارش یادآوری می‌کند که سلطان (۳۰ ساله) و ثامر (۳۲ ساله) در ماه مه سال ۲۰۱۵ میلادی، توسط مقام‌های گمرک سعودی و به هنگام گذر از بزرگراه ملک فهد، در مسیر

^۹ Jaafar Mohammad Sultan

^{۱۰} Sadeq Majeed Thamer

بحرین به عربستان، بدون ارائه حکم بازداشت یا تفهیم اتهام دستگیر و در زندان دمام به مدت نزدیک به ۴ ماه در سلول انفرادی محبوس شده‌اند.

بنابراین گزارش، دعاوی سلطان و ثامر علاوه بر قرار گرفتن در معرض شکنجه و اخذ اعترافات اجباری، شامل محرومیت از دسترسی به وکیل تا زمان آغاز محاکمه و عدم دسترسی وکلای آن‌ها به تمامی اسناد دادگاه می‌شود.

گفتنی است که این دو تن در بحرین به‌طور غیابی و در عربستان سعودی بر اساس اتهامات مشابه، مشتمل بر ایجاد نهادی تروریستی و مشارکت در تظاهرات بحرین محاکمه و در دادگاه بحرین در سال ۲۰۱۶ میلادی، مقصر شناخته شده و حکم حبس ابد دریافت نموده‌اند، درحالی‌که حق شهروندی خود را نیز از دست داده‌اند.

این در حالی است که دادگاه کیفری ویژه عربستان اتهام در اختیار داشتن مواد منفجره را نیز به اتهامات این دو جوان افزوده است تا به گفته نهادهای حقوق بشر بتواند برای‌شان حکم اعدام صادر کند - حکمی که در ماه ژانویه سال جاری میلادی از سوی دادگاه تجدیدنظرخواهی نیز تأیید شده است.

کارشناسان سازمان ملل همچنین از حکومت عربستان درخواست نموده‌اند تا استمهالی رسمی را برای تمامی احکام اعدام صادر شده در این کشور تعیین نماید و گام نخست را در راستای لغو کامل مجازات اعدام بردارد.

این گزارش در پایان یادآور می‌شود که حکومت عربستان در ماه مارس سال جاری میلادی، ۸۱ تن - از جمله ۴۱ شهروند شیعه‌مذهب این کشور - را در یک روز اعدام نموده است.^{۱۱}

*بحرین

۱- گذشت بیش از یک سال از اعتصاب غذای دکتر عبدالجلیل السنکیس^{۱۲}

^{۱۱} گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست آی. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.middleeasteye.net/news/saudi-arabia-un-warns-execution-bahrainis-arbitrary>

^{۱۲} Abduljalil AlSingace

به گزارش مؤسسه حقوق و دموکراسی بحرین^{۱۳} در روز دوشنبه ۱۷ مرداد ماه ۱۴۰۱، ائتلافی از ۱۶ گروه حقوق بشری با صدور بیانیه‌ای خاطرنشان نموده‌اند که دکتر عبدالجلیل السنکیس، فعال مخالف و مدافع حقوق بشر زندانی، از روز ۸ ژوئیه سال ۲۰۲۱ میلادی دست به اعتصاب غذا زده تا اعتراض خود را به قرار گرفتن در معرض سوءرفتار متداوم از سوی مقام‌های زندان جو، محدودیت‌های اعمال شده در دوران شیوع بیماری کووید - ۱۹ و مصادره کتاب پژوهشی که در زندان به نگارش درآورده، نشان دهد.

این گزارش یادآور می‌شود که دکتر السنکیس، استاد سرشناس دانشگاه و وبلاگ‌نویس، محکوم به تحمل حبس ابد شده و تاکنون یک دهه را در زندان گذرانده است.

گفتنی است که او در زمره گروهی از ۱۳ فعال مخالف، از جمله رهبران سیاسی و فعالان و مدافعان سرشناس حقوق بشر قرار داشته که در سال ۲۰۱۱ میلادی دستگیر و توسط دادگاهی نظامی به اتهام ایفاء نقش در جنبش اعتراضی دموکراسی‌خواهانه بحرین محکوم به تحمل حبس شده‌اند.

بر اساس این گزارش، دکتر السنکیس در آخرین ملاقات خود با اعضاء خانواده‌اش در روز یکشنبه ۹ مرداد ماه از تداوم اعتصاب غذای خود - که اکنون حدود ۴۰۰ روز از آن می‌گذرد و موجب رو به وخامت نهادن وضعیت سلامتی او شده - همچنین تداوم محرومیت خود از مراقبت‌های درمانی و پزشکی لازم خبر داده است.

این گزارش خاطرنشان می‌کند که در ماه ژوئن سال جاری میلادی، کمیته حقوق بشر سازمان ملل بار دیگر درخواست خود از دولت بحرین جهت آزاد کردن دکتر السنکیس و سایر مدافعان سرشناس حقوق بشر این کشور، از جمله عبدالهادی الخواجه و ناجی فتیل تکرار نموده است.^{۱۴}

^{۱۳} Bahrain Institute for Rights and Democracy (BIRD)

^{۱۴} https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/1_Global/INT_CCPR_U_CS_135_34169_E.pdf

^{۱۵} گزارش مؤسسه حقوق و دموکراسی بحرین. قابل بازیابی در لینک:

<https://birdbh.org/2022/08/timeline-dr-abduljalil-alsingaces-hunger-strike>

در تحولی دیگر در این رابطه، ۱۵ سازمان حقوق بشری، از جمله دیده‌بان حقوق بشر با ارسال نامه‌ای خطاب به پادشاه بحرین در روز شنبه ۲۲ مرداد ماه، مقام‌های این کشور را ملزم به آزاد کردن دکتر السنکیس با توجه به رو به وخامت نهادن وضعیت سلامتی وی در پی گذشت بیش از یک سال از اقدام او به اعتصاب غذا نموده‌اند.

این نهادهای حقوق بشری در ادامه محرومیت السنکیس از مراقبت‌های درمانی اضطراری و محکومیت او به حبس ابد در پی برگزاری دادگاهی ناعادلانه، را ظالمانه خوانده و خواستار حفظ کرامت انسانی او شده‌اند.^{۱۶}

۲- افزایش سرکوب‌ها در بحرین بر اساس گزارش کمیته حقوق بشر سازمان ملل

به گزارش مؤسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین^{۱۷} در روز چهارشنبه ۵ مرداد ماه ۱۴۰۱، مستندات و مشاهدات نهایی گزارشگر ویژه سازمان ملل در یکصد و سی و پنجمین جلسه کمیته حقوق بشر این سازمان در ماه ژوئیه سال جاری میلادی، مبنی بر چگونگی اقدام حکومت بحرین به پرداختن به نگرانی‌ها و اجرای توصیه‌های ارائه شده در اجلاس این کمیته در سال ۲۰۱۸، حاکی از آن است که دولت بحرین نه تنها در اجرای این توصیه‌ها در رابطه با سه موضوع حائز اهمیت دادگاه‌های نظامی، مجازات اعدام و آزادی بیان، ناکارآمد عمل نموده، بلکه از اتخاذ اقداماتی در راستای فروپاشاندن بیش از پیش جامعه مدنی این کشور نیز دریغ نکرده است.

به عبارت دیگر، حکومت بحرین با توسل به سوءاستفاده‌های سیستماتیک، همچون بازداشت‌ها و حبس‌های خودسرانه، بهره‌گیری گسترده از شکنجه جهت اخذ اعترافات دروغین، قتل‌های فراقانونی و ایجاد شرایط تحقیرآمیز و غیرانسانی در زندان‌ها، به خاموش کردن فعالان، روزنامه‌نگاران، مقام‌های مذهبی و رهبران سیاسی پرداخته است.

بر اساس یافته‌های کمیته حقوق بشر سازمان ملل، دولت بحرین به رغم گذشت چندین سال از اصلاح قانون اساسی کشور در سال ۲۰۱۷ میلادی، در هیچ‌گونه فرآیند رسمی مبنی بر

¹⁶ <https://www.hrw.org/news/2022/08/13/bahrain-free-ailing-academic>

¹⁷ Americans for Democracy and Human Rights in Bahrain (ADHRB)

بررسی پیامدهای درآمیختن حاکمیت نظامی و مدنی مشارکت نکرده و همچنین اقداماتی در راستای حصول اطمینان از ممانعت از بهره‌مندی دادگاه‌های نظامی از اختیارات و صلاحیت گسترده در قبال شهروندان غیرنظامی اتخاذ نموده - امری که منجر به رو به وخامت نهادن روند فقدان شفافیت و بی‌قاعدگی‌های قضایی در نظام عدالت کیفری این کشور شده است. بنابراین گزارش، دولت بحرین با عادی‌سازی تدابیر اضطراری محاکمه‌های «دادگاه ایمنی ملی» و قدرت بخشیدن به نیروهای دفاعی بحرین جهت محاکمه غیرنظامیان، فقدان تعهد خود به توصیه‌های بین‌المللی را به تصویر کشیده است.

گزارشگر ویژه کمیته حقوق بشر سازمان ملل همچنین در زمینه افزایش میزان مجازات اعدام در بحرین در سال‌های اخیر ابراز نگرانی کرده، با توجه به این که در حال حاضر ۲۶ تن از شهروندان این کشور در آستانه اجرای قریب‌الوقوع حکم خود قرار دارند که ۱۲ تن از آنها محکوم به ارتکاب به جرائم تروریستی شده‌اند؛ همچنین ۱۲ درصد از این محکومان به دلیل جرائم مربوط به مواد مخدر حکم اعدام دریافت کرده و ۲۹ درصد از محکومان جرائم تروریستی به دلیل ارتکاب به اتهامات غیرمهلک در آستانه اعدام قرار گرفته‌اند.

از سوی دیگر بر خلاف گفتمان‌های مقامات بحرینی مبنی بر اجرای اصلاحات داخلی، صدور احکام اعدام در این کشور در دهه اخیر افزایش بیش از ۶۰۰ درصدی داشته و به همین منوال نرخ اعدام‌ها نیز ۲۰ درصد افزون‌تر شده است.

مطابق با بخش دیگری از یافته‌های کمیته حقوق بشر، دولت بحرین به‌هیچ‌عنوان تمایلی به اتخاذ اقدامات لازم در راستای جرم‌زدایی از آزادی بیان نداشته و در خلال دو سال گذشته با تحمیل مقررات سخت‌گیرانه در قبال محتوای مجازی، تدابیر فزاینده‌ای را جهت جرم به شمار آوردن مخالفت‌ها در شبکه‌های اجتماعی به اجرا در آورده است.

از سوی دیگر منع روزنامه‌الوسط، آخرین رسانه مستقل کشور، از فعالیت در سال ۲۰۱۷ میلادی و ممانعت از ورود روزنامه‌نگاران خارجی به کشور، موجب حذف موجودیت تمامی رسانه‌های چاپی و دیجیتالی مستقل و آزاد در این کشور شده است.

همچنین، به گزارش رسانه‌های مستقل، ۹ فعال بحرینی، از جمله یک روزنامه‌نگار، ۴ تن از اعضای گروه‌های معارض سیاسی و دو مخالف تبعیدی، در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ میلادی مورد هدف جاسوس‌افزار خریداری شده از جانب دولت بحرین قرار گرفته‌اند و اعمال آشکال مختلف آزار و اذیت هدفمند موجب شده تا فعالان و روزنامه‌نگاران به منظور حمایت از خود در قبال اقدامات تلافی‌جویانه حکومت، به خودسانسوری بپردازند.

این گزارش در ادامه به تداوم اقدام دولت بحرین به اعمال اصلاحات مبهم در قانون اساسی و قانون قضایی نظامی جهت محاکمه شهروندان غیرنظامی در دادگاه‌های نظامی - در تناقض با اعلامیه جهانی حقوق بشر و سایر موازین بین‌المللی مرتبط با محاکمه‌های منصفانه و فرآیندهای صحیح قضایی - پرداخته و تصمیم این کشور جهت لغو استمهال در رابطه با مجازات اعدام را عامل افزایش صدور احکام اعدام به شمار آورده است.

همچنین، گستردگی اعمال شکنجه و گزارش‌های انتشار یافته حاکی از اخذ اعتراف از متهمان تحت فشار، موجبات نگرانی نهاد حقوق بشر سازمان ملل را فراهم آورده است.

این در حالی است که سرکوب و آزار و اذیت جامعه مدنی و مخالفان و تحدید فعالیت‌های مرتبط با حق آزادی بیان تداوم یافته و مدافعان حقوق بشر و فعالان سیاسی مخالف همچنان به حبس در می‌آیند.^{۱۸}

۳- ضرورت پایان بخشیدن به مجازات اعدام در بحرین: توصیه‌هایی جهت ارائه به

سازوکار بررسی دوره‌ای جهانی در ماه نوامبر سال ۲۰۲۲ میلادی

سازمان سلام برای دموکراسی و حقوق بشر^{۱۹} در روز دوشنبه ۳ مرداد ماه ۱۴۰۱، دولت بحرین را ملزم به تخفیف بی‌درنگ تمامی احکام اعدام در انتظار تأیید پادشاه این کشور و همچنین تعیین استمهال در زمینه استفاده از مجازات اعدام مبتنی بر چشم‌انداز طولانی‌مدت لغو این مجازات در قانون و در عمل، پیش از برگزاری جلسه بررسی دوره‌ای جهانی مربوط به این کشور در ماه نوامبر سال جاری میلادی نموده است.

^{۱۸} گزارش مؤسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین. قابل‌بازیابی در لینک:

<https://www.adhrb.org/2022/07/united-nations-human-rights/>

^{۱۹} SALAM for Democracy and Human Rights

بر اساس این گزارش، تعلیق استفاده از مجازات اعدام، امکان پیوستن بحرین به اکثریت کشورهای جهان را فراهم می‌آورد که بنا بر پیش‌بینی‌ها در ماه دسامبر سال جاری میلادی، قطعنامه دوسالانه مجمع عمومی سازمان ملل در زمینه تعیین استمهال برای مجازات اعدام را به رأی می‌گذارند. این در حالی است که ۱۰۸ کشور از ۱۹۵ کشور جهان (۵۵ درصد) مجازات اعدام را لغو و ۱۴۲ کشور دیگر در حال طی این روند هستند.

بنابراین گزارش، کمیته حقوق بشر سازمان ملل در ماه نوامبر سال ۲۰۱۸ میلادی، در خصوص اجرای مجازات اعدام در بحرین برای جرائمی چون، قاچاق مواد مخدر - که در زمره جرائم جدی به شمار نمی‌آید - ابراز نگرانی نموده، همچنین بر اساس اطلاعاتی که در اختیار سازمان سلام برای دموکراسی و حقوق بشر قرار گرفته است، ۱۲ تن از ۳۷ شهروند بحرینی را که دادگاه‌های این کشور به اعدام محکوم کرده‌اند، مرتکب جرائمی با ماهیت غیرمهلک شده‌اند.

این نهاد حقوق بشری جهت ترغیب دولت بحرین به تعیین استمهال برای مجازات اعدام دلایلی را خاطرنشان نموده است، مبنی بر این که صدور حکم اعدام و اجرای آن:

- تقدس و ارزش حیات را پایمال می‌کند و فرهنگ احترام به حقوق و کرامت انسانی را تضعیف می‌نماید؛

- پیامی متناقض را ارسال می‌کند، بدین منوال که قتل بر اساس قانون ممنوع به شمار می‌آید، اما امکان اجرای قانونی آن را برای حکومت فراهم است؛

- پس از اجرا، غیرقابل بازگشت و جبران است، به‌ویژه چنانچه خطایی به وقوع پیوسته باشد.

- موجب بازدارندگی در قبال جرم و جنایت نخواهد شد؛

- با توجه به عیوب و نواقص موجود در اجرای عدالت، ممکن است حکم مزبور در پی برگزاری دادگاهی ناعادلانه صادر شده باشد؛

- از آن‌جا که طبقات محروم، به حاشیه رانده شده یا آسیب‌پذیر امکان دفاع از خود را ندارند، احتمال تبعیض‌آمیز بودن صدور حکم وجود دارد؛

– ممکن است از این حکم به عنوان ابزاری سیاسی در راستای مجازات مخالفان حکومت بهره‌برداری شود؛

در پایان این گزارش آمده است که بر اساس آمارهای به ثبت رسیده از سوی این نهاد حقوق بشری، نرخ سرانه اجرای حکم اعدام توسط دولت بحرین از برخی از دیگر کشورهای مجری این مجازات افزون‌تر است.^{۲۰}

*امارات متحده عربی

۱- تداوم اقدام مقام‌های امارات متحده عربی به حبس زندانیان عقیدتی – سیاسی پس از اتمام دوره محکومیت‌شان

مرکز حقوق بشر خلیج (فارس^{۲۱}) در گزارشی تفصیلی در روز چهارشنبه ۱۲ مرداد ماه ۱۴۰۱، ناکارآمدی مقام‌های امارات متحده عربی در زمینه آزاد نمودن ۴۰ زندانی عقیدتی – سیاسی، از جمله دو فعال زن (امینه العبدلی و مریم البلوشی) و قصد عامدانه حکومت این کشور جهت تداوم بخشیدن به حبس این زندانیان، به‌رغم به پایان رسیدن دوره محکومیت‌شان، با اتخاذ شدیدترین لحن محکوم نموده است.

لازم به یادآوری است که بسیاری از این زندانیان در زمره گروهی موسوم به «یو.ای.ایی ۹۴»^{۲۲} بودند که در سال ۲۰۱۲ میلادی دستگیر و طی برگزاری دادگاهی به شدت ناعادلانه در سال ۲۰۱۳، به دلیل فعالیت‌های دموکراسی‌خواهانه خود – امضاء طوماری مبنی بر درخواست جهت اعمال اصلاحات در کشور – به تحمل ۷ تا ۱۵ سال حبس محکوم شدند. بر اساس مستندسازی‌های مرکز حقوق بشر خلیج (فارس) در ماه ژوئن سال جاری میلادی، زندانیان عقیدتی – سیاسی در امارات متحده عربی در معرض موارد فاحش نقض حقوق بشر قرار گرفته، از جمله این که رفتاری بدتر از مجرمان در قبال‌شان اتخاذ شده، خانواده‌هایشان به‌گونه‌ای غیرانسانی هدف قرار گرفته و از قوانین ناعادلانه در راستای

^{۲۰}گزارش سازمان سلام برای دموکراسی و حقوق بشر. قابل بازیابی در لینک:

<https://salam-dhr.org/end-the-use-of-the-death-penalty>

^{۲۱} Gulf Centre for Human Rights (GCHR)

^{۲۲} UAE94

محبوس نگاه داشتن آن‌ها استفاده شده است؛ همچنین دستگاه‌های امنیتی این زندانیان را ناگزیر به عذرخواهی و ابراز ندامت و انتشار ویدئوهای این اعترافات در قبال آزادی‌شان نموده و به سلب حق شهروندی از آن‌ها و اعضای خانواده‌هایشان پرداخته است.

بنابراین گزارش، بسیاری از زندانیان عقیدتی - سیاسی بر این مبنا که تهدیدی ادعایی برای امنیت کشور به شمار می‌آیند و نیازمند بازپروری هستند، همچنان محبوس مانده و به مراکز موسوم به مراکز مناصحه (مشاوره) در زندان الرزین انتقال می‌یابند که در حقیقت ساختمان دیگری مستقر در همین زندان و تنها جدا از سایر بندهای آن است.

این گزارش خاطر نشان می‌کند که اگرچه این زندانیان، زندانیان عقیدتی - سیاسی مسالمت‌جو هستند که مرتکب جرمی نشده‌اند، اما مقام‌های امارات متحده عربی جهت محکومیت آن‌ها به قانون مبارزه با تروریسم متوسل شده تا با ارائه تعریفی مبهم و گسترده از تروریسم و طی فرآیندی فاقد حداقل موازین عدالت و روند صحیح قضایی، به حبس‌شان برای مدت زمان نامحدود تداوم بخشند.

این در حالی است که دادگاه استیناف فدرال ابوظبی به درخواست دادستان امنیتی، دستور انتقال این زندانیان را به مراکز مشاوره صادر می‌کند، بدون آن‌که جلسات استماعی برای آن‌ها برگزار و محدودیتی زمانی جهت حبس‌شان قائل شود که بی‌تردید متناقض با حقوق بین‌الملل است.

این گزارش در ادامه یادآور می‌شود که دستگیری و حبس این زندانیان عمدتاً خودسرانه و بدون تفهیم اتهام انجام پذیرفته، درحالی که حکمی قضایی جهت دستگیری، تفتیش منازل و مصادره دستگاه‌های الکترونیکی آن‌ها نیز صادر نشده - اقدامی که در تغایر با قانون کیفری امارات متحده عربی بوده و درعین حال به اقدامی سیستماتیک از جانب نهادهای امنیتی آن تبدیل شده است.

مرکز حقوق بشر خلیج (فارس) در پایان از جامعه بین‌المللی، به‌ویژه کشورهای برخوردار از نفوذ در امارات متحده عربی، همچون ایالات متحده، بریتانیا، کانادا و اعضای اتحادیه اروپا، همچنین تمامی سازوکارهای سازمان ملل، از جمله گزارشگران ویژه این سازمان درخواست

نموده تا با مداخله بی‌درنگ به موارد فاحش نقض حقوق زندانیان در این کشور پایان بخشیده، با آن‌ها ملاقات نموده، از وضعیت سلامت و ایمنی جسمی آن‌ها اطمینان حاصل کرده و امکان آزادی بی‌درنگ و بدون قید و شرطشان را فراهم آورند.

این نهاد حقوق بشری همچنین از مقام‌های امارات متحده عربی درخواست نموده تا این مراکز یا بندهای به اصطلاح مشاوره را تعطیل و تمامی زندانیانی که فراتر از مدت زمان محکومیت‌شان، محبوس مانده‌اند را آزاد کنند، علاوه بر این که با اصلاح مفاد قانون مبارزه با تروریسم از حبس شهروندان این کشور بدون تفهیم اتهام یا حکم دادگاه برای مدت زمان نامحدود ممانعت به عمل آورند.^{۲۳}

۲- گزارش جدید کمیته منع شکنجه سازمان ملل در رابطه با امارات متحده عربی

به گزارش کارزار بین‌المللی برای آزادی در امارات متحده عربی^{۲۴} در روز دوشنبه ۱۰ مرداد ماه ۱۴۰۱، کمیته منع شکنجه سازمان ملل هفتاد و چهارمین جلسه خود را به پایان رسانده، پس از آن که مشاهدات نهایی خود در زمینه گزارش‌های مربوط به کشورهای امارات متحده عربی، بوتسوانا، نیکاراگوئه و فلسطین ارائه نموده است.

بر اساس این گزارش، کمیته منع شکنجه سازمان ملل ضمن ابراز نگرانی در خصوص عدم اقدام دولت امارات متحده عربی به تبیین «شکنجه» در قوانین خود و ناکافی بودن مقررات این کشور در این رابطه، از حکومت آن درخواست نموده تا قوانین خود در این زمینه را با کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها و مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز سازگار و از ممنوعیت مطلق اعمال شکنجه اطمینان حاصل کند.

کمیته منع شکنجه سازمان ملل در گزارش خود از اتخاذ قوانین و سیاست‌ها و تعیین نهادهایی از سوی حکومت امارات متحده عربی در راستای مبارزه با خشونت‌های جنسی و جنسیتی استقبال و درعین حال در خصوص ناگزیر شدن قربانیان خشونت داخلی به انجام مصالحه پیش از انجام پیگردهای حقوقی ابراز نگرانی نموده است.

^{۲۳} گزارش مرکز حقوق بشر خلیج (فارس). قابل بازیابی در لینک:

<https://www.gc4hr.org/news/view/3082>

^{۲۴} International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICF UAE)

از دیگر نگرانی‌های این کمیته سازمان ملل می‌توان به تداوم ناقص‌سازی اندام جنسی زنان و فقدان قانون شفاف در راستای جرم به شمار آوردن این اقدام در امارات متحده عربی اشاره کرد.

در گزارش مزبور همچنین به حکومت این کشور توصیه شده تا تلاش‌های خود در رابطه با پایان دادن به خشونت‌های جنسیتی و سایر اقدامات آسیب‌رسان در این زمینه را ارتقاء بخشد. این گزارش در پایان به ابراز نگرانی کمیته منع شکنجه سازمان ملل در خصوص تمامی اتهامات مربوط به اعمال شکنجه و سوءرفتار از سوی نیروهای مسلح، نهادهای امنیتی و نیروهای مسلح غیرحکومتی^{۲۵} امارات متحده عربی در یمن پرداخته و به درخواست این کمیته از این کشور جهت انجام تحقیق و مورد پیگرد قرار دادن این جرائم و حصول اطمینان از بهره‌مندی قربانیان از عدالت، غرامت، بازپروری و جبران خسارات اشاره نموده است^{۲۶}.

ب) موارد نقض حقوق بشر از سوی عربستان سعودی و امارات متحده عربی در سایر کشورهای منطقه

*ائتلاف به رهبری عربستان

۱- ضرورت اقدام دولت یمن به پایان دادن به آزار و اذیت و پیگرد روزنامه‌نگاران سازمان عفو بین‌الملل در گزارشی در روز پنج‌شنبه ۲۷ مرداد ماه ۱۴۰۱، دولت یمن را ملزم به پایان دادن به آزار و اذیت و پیگرد قانونی روزنامه‌نگاران در مناطق تحت تسلط خود، از جمله استان‌های تعز و حضرموت نموده است.

این در حالی است که مقامات قضایی این کشور طی ۷ ماه گذشته دست کم ۳ روزنامه‌نگار را به دلیل نشر مطالب انتقادی از مقام‌ها و نهادهای دولتی مورد پیگرد قرار داده و

²⁵ <https://news.un.org/en/story/2022/07/1123652>

^{۲۶} گزارش کارزار بین‌المللی برای آزادی در امارات متحده عربی. قابل‌بازبینی در لینک:

<https://www.icfuae.org.uk/news/committee-against-torture-adopts-new-observations-uae>

روزنامه‌نگار دیگری را نیز جهت پرسش و پاسخ به نهاد تحقیقات کیفری فراخوانده و وی را حدود ۹ ساعت خودسرانه بازداشت نموده‌اند.

سازمان عفو بین‌الملل در گزارش خود تأکید نموده که روزنامه‌نگاران نباید تنها به دلیل انتقاد از نهادها و مقام‌های دولتی که لازمه شغل آن‌ها به شمار می‌آید، با عواقب مجرمانه مواجه شوند، با توجه به این که اظهارات‌شان تحت حمایت قانون بین‌المللی حقوق بشر قرار داشته و دولت یمن ملزم به احترام گذاردن به آزادی بیان و رفع تمامی اتهامات علیه آن‌ها است. این در حالی است که هدف قرار دادن روزنامه‌نگاران و فعالان تنها به دلیل بهره‌مندی از حقوق‌شان موجب دلسری جامعه می‌شود - اقدامی که هدف اصلی آن خاموش نمودن صدای مخالفان و ایجاد بازدارندگی در قبال منتقدان است.

بنابراین گزارش، سندیکای روزنامه‌نگاران یمن در نیمه نخست سال ۲۰۲۲ میلادی، ۱۱ مورد حمله به روزنامه‌نگاران و مطبوعات این کشور، از جمله تهدید و تحریک به اعمال خشونت، همچنین ۹ مورد حبس و ۶ مورد پیگرد قانونی و فراخواندن جهت بازجویی از سوی طرف‌های درگیر در جنگ را به ثبت رسانده که دولت یمن مسئول ۲۳ مورد و مقام‌های انصارا... مسئول ۱۶ مورد به شمار آمده‌اند.

در ادامه این گزارش می‌خوانیم که اتهامات روزنامه‌نگاران یمنی شامل توهین به مقامی دولتی - که بنا بر قانون کیفری، مجازات تحمل تا دو سال حبس را به دنبال دارد - به استهزاء گرفتن مقام‌های نظامی، اهانت به نماد کشور و برهم زدن نظم عمومی شده، درحالی‌که بر اساس حقوق بین‌الملل، «توهین» جرم به شمار نیامده و اعمال محدودیت علیه آزادی بیان را توجیه نمی‌کند.^{۲۷}

۲- کشته شدن غیرنظامیان بر اثر بروز درگیری در استان شبوه

به گزارش خبرگزاری آناتولی در روز چهارشنبه ۱۹ مرداد ماه ۱۴۰۱، منطقه راهبردی عتق در استان شبوه در جنوب شرق یمن، در روزهای اخیر شاهد درگیری‌ها میان نیروهای دولتی

^{۲۷}گزارش سازمان عفو بین‌الملل. قابل بازیابی در لینک:

و نیروهای شورای انتقالی جنوب بوده که بر اثر آن ده‌ها تن، از جمله ۶ غیرنظامی کشته یا مجروح شده‌اند.

گفتنی است که نیروهای شورای انتقالی جنوب تحت حمایت امارات متحده عربی قرار داشته و خواهان جدایی مناطق جنوبی این کشور از دولت مرکزی هستند.

این در حالی است که در سال ۲۰۱۹ میلادی، توافق‌نامه‌ای میان دولت یمن و شورای انتقالی جنوب در ریاض به امضاء رسیده است که اکنون طرفین یکدیگر را به نقض آن متهم می‌کنند. بنا بر گزارش منابع محلی، تنش‌ها در عتق از هنگامی آغاز شد که عواد بن الوزیر، فرماندار شبوه، فرمانده نیروهای ویژه را از کار برکنار نمود^{۲۸}.

۳- گزارش سازمان یونسف از وضعیت انسانی در یمن در ماه آوریل سال ۲۰۲۲ میلادی به گزارش پایگاه اینترنتی ریلیف‌وب^{۲۹} در روز چهارشنبه ۱۹ مرداد ماه ۱۴۰۱، به نقل از صندوق حمایت از کودکان ملل متحد (یونسف)، ۱۹,۵ میلیون تن از مردم یمن (۶۱ درصد) به آب سالم دسترسی نداشته و ۱۱,۴ میلیون تن از آن‌ها (۴۲ درصد) از امکانات بهداشتی لازم برخوردار نیستند.

بر اساس گزارش بررسی نیازهای بشردوستانه یمن در سال ۲۰۲۲ میلادی، عمده‌ترین چالش‌های پیش روی مردم این کشور شامل ناامنی غذایی، سوءتغذیه، کمبود یا فقدان آب سالم و امکانات بهداشتی و فقدان تدابیر حمایتی می‌شود.

این در حالی است پیش‌بینی می‌شود که وضعیت ناامنی حاد غذایی و سوءتغذیه در یمن در سال ۲۰۲۲ میلادی رو به وخامت نهاده که یکی از عوامل آن را باید در شرایط اقتصادی نابسامان این کشور و کاهش ارزش پول آن‌که به اخلاص در واردات مواد غذایی می‌انجامد، جستجو کرد.

^{۲۸} گزارش‌های خبرگزاری آنا تولی. قابل بازیابی در لینک‌های:

<https://b2n.ir/m04731>

<https://b2n.ir/q61158>

^{۲۹} ReliefWeb

این گزارش در ادامه از عواملی چون، تداوم منازعه و اتخاذ تدابیر ضعیف جهت تأمین مواد غذایی برای نوزادان و کودکان، به عنوان سایر علل منجر به ناامنی حاد غذایی و سوء تغذیه در این کشور نام برده است.

از سوی دیگر کارگروه نظارت و گزارش‌دهی سازمان ملل، وقوع ۱۰ مورد نقض شدید حقوق بشر علیه کودکان را به ثبت رسانده که ۹۰ درصد از آن‌ها به تأیید رسیده‌اند. این موارد شامل کشته شدن ۳ کودک (یک دختر و دو پسر) و مجروح شدن ۹ پسر، عمدتاً به سبب حوادث ناشی از تجهیزات منفجر نشده می‌شوند.

در این گزارش همچنین به موارد ممانعت از دسترسی‌های بشردوستانه و استفاده از مدارس در راستای مقاصد غیرآموزشی که اکثریت آن‌ها در استان‌های صعده و لحج به وقوع پیوسته، اشاره شده است.^{۳۰}

۴- تحلیل وضعیت ناامنی غذایی حاد و سوء تغذیه حاد در یمن در سال ۲۰۲۲ میلادی

به گزارش پایگاه اینترنتی ریلیف‌وب در روز چهارشنبه ۱۲ مرداد ماه ۱۴۰۱، به نقل از سازمان «طبقه‌بندی یکپارچه سطح امنیت غذایی»^{۳۱} وابسته به دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل، میزان ناامنی غذایی و سوء تغذیه در یمن در سال ۲۰۲۲ در قیاس با سال ۲۰۲۱ میلادی رو به وخامت نهاده که عمدتاً ناشی از عواقب تداوم جنگ در این کشور است.

بر اساس این گزارش، پیش‌بینی می‌شود که حدود ۲,۲ میلیون کودک بین ۶ تا ۵۹ ماهه در طول سال جاری از سوء تغذیه حاد رنج برده و از میان آن‌ها ۵۳۸ هزار تن با سوء تغذیه حاد شدید مواجه شوند. گفتنی است که این پیش‌بینی شامل ۱,۳ میلیون زن باردار و شیرده نیز می‌شود.

از سوی دیگر، بر اساس این گزارش، در مجموع ۱۷,۴ میلیون تن از مردم یمن - ۵۴ درصد از جمعیت این کشور - از ماه ژانویه تا ماه مه سال ۲۰۲۲ میلادی با ناامنی غذایی حاد شدید

^{۳۰} گزارش سازمان یونیسف. قابل بازیابی در لینک:

<https://reliefweb.int/report/yemen/unicf-yemen-country-office-humanitarian-situation-report-april-2022-enar>

^{۳۱} Integrated Food Security Phase Classification

مواجهه بوده، که از میان آن‌ها ۳۱ هزار تن وضعیت فاجعه‌بار، ۵,۶ میلیون نفر (۱۸ درصد) وضعیت اضطراری و ۱۱,۷ میلیون تن وضعیت بحرانی را تجربه کرده‌اند.

در این گزارش پیش‌بینی شده که از ماه ژوئن تا ماه دسامبر سال ۲۰۲۲ میلادی، تعداد شهروندانی که در این کشور سطوح بالایی از ناامنی غذایی حاد را تجربه می‌کنند، به ۱۹ میلیون نفر (۶۰ درصد از جمعیت آن) افزایش یابد که بر اساس برآوردهای این سازمان، ۱۱,۷ میلیون تن از آن‌ها با وضعیت بحرانی، ۷,۱ میلیون با شرایط اضطراری و احتمالاً ۱۶۱ هزار تن نیز با شرایط فاجعه‌بار مواجه خواهند شد.

در بخش دیگر این گزارش به طبقه‌بندی سطوح ناامنی غذایی در مناطق مختلف یمن پرداخته شده که بر اساس آن انتظار می‌رود که وضعیت ناامنی غذایی حاد و سوءتغذیه حاد در سال جاری میلادی در این کشور رو به وخامت نهاده و بخش قابل توجهی از مناطق آن سطوح بالاتری از این معضل را تجربه کنند، با توجه به این که میزان کمک‌های غذایی بشردوستانه کاهش و بهای مواد غذایی همچنان افزایش خواهد یافت، مضاف بر این که انتظارات نیز در برخی از مناطق این کشور همچنان تداوم یابد.

بنا بر برآوردهای این گزارش، در دوره زمانی ماه ژوئن تا ماه دسامبر سال جاری میلادی، ۸۶ منطقه از مناطق یمن، در رده ناامنی غذایی حاد شدید قرار گرفته و از میان آن‌ها وضعیت ۸۲ منطقه رو به وخامت نهاده و در مجموع تعداد مناطقی که وضعیت اضطراری عدم امنیت غذایی در این کشور را تجربه می‌کنند از ۱۵۱ منطقه به ۲۳۳ منطقه افزایش یافته است.

این در حالی است که تعداد مناطقی که با وضعیت بحرانی مواجه شده‌اند به ۱۰۸ منطقه و تعداد مناطقی که وضعیت جدی ناامنی غذایی را تجربه کرده‌اند به ۱۹۳ منطقه افزایش یافته است.

گزارش این نهاد بین‌المللی در ادامه می‌افزاید که آسیب‌پذیرترین مناطق در استان‌های حجه و الحدیده واقع هستند که در آن‌ها ناامنی غذایی و سوءتغذیه حاد به سطوح به شدت بالا افزایش یافته و میزان سلامتی کودکان زیر پنج سال - بر اساس مقیاس قد و وزن آن‌ها - به سبب سوءتغذیه حاد از ۱۷ درصد به ۲۶ درصد رسیده است، در حالی که بنا بر برآوردهای سازمان بهداشت جهانی نرخ ۱۵ درصد در این زمینه، وضعیت اضطراری به شمار می‌آید.

از سوی دیگر، استان‌های مزبور بالاترین میزان گستردگی ناامنی غذایی حاد (بیش از ۶۵ درصد از جمعیت خود) را تجربه می‌کنند که بنا بر پیش‌بینی‌ها این نرخ به ۷۰ درصد افزایش خواهد یافت.^{۳۲}

۵- گزارش دفتر کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در خصوص وضعیت یمن در سال ۲۰۲۱ میلادی

دفتر کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در گزارش خود در خصوص وضعیت یمن تا پایان سال ۲۰۲۱ میلادی که در روز چهارشنبه ۱۲ مرداد ماه ۱۴۰۱ انتشار یافته، ضمن اشاره به تداوم مواجهه یمن با منازعه‌ای بی‌امان که منجر به بروز یکی از بدترین بحران‌های انسانی در جهان شده است، پیش‌بینی‌های خود در آغاز سال ۲۰۲۱ را یادآور شده که بر مبنای آن ۲۱ میلیون تن از مردم یمن (دو سوم از جمعیت آن) به کمک‌های بشردوستانه نیاز داشته و ۸۰ درصد از آن‌ها نیز ناگزیر به زندگی در وضعیت زیر خط فقر شده‌اند.

بر اساس این گزارش بحران جاری یمن به نابودی اقتصاد آن انجامیده، دستاوردهای توسعه در این کشور پیش از آغاز جنگ را به عقب رانده و موجب رو به وخامت نهادن آسیب‌پذیری‌ها آن شده است. از سوی دیگر، از دست رفتن درآمدهای دولت، محدودیت‌های اعمال شده بر واردات کالاهای تجاری و افزایش بهای کالاها، مردم یمن را هر چه بیشتر به ورطه فقر و بیکاری فزاینده سوق داده و بی‌ثباتی اقتصادی کلان و ناکارآمدی مقام‌های کشور در تأمین منابع، مسئولان خدمات عمومی در این کشور، به‌ویژه در بخش سلامت و تحصیل، را از ارائه حمایت‌های لازم به مردم بازداشته است.

بنابراین گزارش، انکار شیوع بیماری کووید - ۱۹ و ناتوانی نظام سلامت یمن جهت پاسخگویی کارآمد به این معضل همچنان موجب از دست رفتن جان مردم شده، درحالی‌که کارزار واکسیناسیون - تحت حمایت جامعه بین‌المللی - تنها در برخی مناطق به اجرا در

^{۳۲} گزارش پایگاه اینترنتی ریلیف‌وب. قابل‌بازرسی در لینک:

آمده و اگر چه جمعیت پناهنجویان را نیز شامل شده، اما روند آن کندتر از میزان انتظار بوده است.

این نهاد سازمان ملل در گزارش تفصیلی خود تعداد شهروندان یمنی که در سال ۲۰۲۱ میلادی بی جا شده‌اند را حدود ۲۸۶ هزار تن برآورد نموده که به ویژه در استان‌های مواجه با بروز مجدد مخاصمات، از جمله مأرب، الحدیده، تعز و شبوه به وقوع پیوسته و در این سال جمعیت بی جا شده داخلی یمن در مجموع به میزان بی سابقه ۴,۳ میلیون نفر رسیده که این کشور را در زمره کشورهایی قرار داده که بزرگترین بحران بی جا شدگی داخلی ناشی از منازعه را تجربه کرده‌اند.

این گزارش در ادامه خاطرنشان می‌کند که یمن همچنان محل گذر شهروندان کشورهای شرق و شاخ آفریقا بوده و اگر چه تعداد افرادی که وارد این کشور شده‌اند در سال ۲۰۲۱ میلادی به سبب محدودیت‌های ناشی از شیوع بیماری کووید ۱۹ کاهش یافته - از ۱۳۰ هزار نفر به ۲۷ هزار و ۶۰۰ نفر - حضور خارجیان از نگاه مقام‌های کشور معضلی به شدت تحمل‌ناپذیر به شمار آمده و موارد نقض حقوق مهاجران و پناهنجویان افزایش یافته است.

بنا بر برآوردهای دفتر کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل، در سال ۲۰۲۱ میلادی حدود ۲ هزار و ۵۰۰ تن از شهروندان یمنی بر اثر خشونت‌های مسلحانه در این کشور کشته یا مجروح شده‌اند که افزایشی ۲۰ درصدی را در قیاس با سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد (به ویژه در استان‌های مأرب و صعده)، در حالی که یک تن از هر ۵ نفر، کودک بوده‌اند. از سوی دیگر تداوم منازعات، تخریب زیرساخت‌ها، آلودگی زمین‌ها، تداوم بی جا شدگی‌ها و افول اجتماعی و اقتصادی، میلیون‌ها تن از مردم یمن را همچنان تحت تأثیر قرار داده و آن‌ها را ناگزیر به اتخاذ راهکارهای نادرست و پذیرش مخاطراتی چون، اشتغال کودکان، کودک‌همسری و خدمت اجباری کودکان در نیروهای نظامی نموده و همزمان، به میزان بروز خشونت در میان خانواده‌ها و تنش در میان جوامع دامن زده است.

در ادامه این گزارش می‌خوانیم که اقدام عربستان سعودی به اتخاذ تدابیری علیه کارگران یمنی در این کشور، منجر به بازگشت ناخواسته هزاران تن از مهاجران این کشور شده و

یکی از بزرگترین منابع درآمد مردم آن - ورود ارز خارجی به کشور - را به شدت کاهش داده است.

در گزارش این نهاد سازمان ملل همچنین به عواملی چون، بی‌جا شدگی، افول اقتصادی، فقدان منابع عمومی و کمبود آب آشامیدنی و خدمات بهداشتی به عنوان ارکان تأثیرگذار بر شرایط سلامت مردم یمن اشاره شده است.

در پایان این گزارش می‌خوانیم که شرایط این کشور همچنان برای فعالیت امدادگران بهبود نیافته و آن‌ها با موانعی چون، محدودیت‌های دسترسی، دیوان‌سالاری‌ها و محدودیت‌های جنسیتی که به ویژه اقدامات زنان امدادگر را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مواجه هستند.^{۳۳}

۶- بالاترین میزان تلفات کودکان یمنی در هفته پایانی برقراری آتش‌بس در این کشور
به گزارش سازمان «کودکان را نجات دهید» - «نجات کودکان»^{۳۴} در روز دوشنبه ۱۰ مرداد ماه ۱۴۰۱، تشدید خشونت‌ها در یمن در هفته پایانی برقراری آتش‌بس تحت نظارت سازمان ملل در این کشور، بالاترین میزان تلفات کودکان در خلال یک هفته از آغاز سال ۲۰۲۰ میلادی را رقم زده و منجر به کشته یا مجروح شدن ۳۸ کودک در این مدت شده که خود یادآور مواجهه بی‌وقفه کودکان یمنی با خشونت است.

بنا بر این گزارش، تشدید خشونت‌های مسلحانه در ماه پایانی برقراری آتش‌بس در یمن به کشته و مجروح شدن ۲۳۲ تن از شهروندان غیرنظامی این کشور، از جمله ۵۷ کودک انجامیده و هفته پایانی ماه ژوئیه که با تلفات ۶۵ غیرنظامی، از جمله ۳۸ کودک همراه بوده، خونین‌ترین هفته در خلال سال‌های گذشته را رقم زده است.

گفتنی است که برقراری آتش‌بس در یمن - که از روز دوم ماه اوت سال جاری (۱۱ مرداد ماه) به مدت دو ماه دیگر تمدید شده است - از آغاز (ماه آوریل) تغییرات مثبتی را برای کودکان این کشور به همراه آورده و موجب کاهش ۵۳ درصدی تلفات غیرنظامیان در قیاس

^{۳۳} گزارش دفتر کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل. قابل بازیابی در لینک:

<https://reporting.unhcr.org/document/2964>

^{۳۴} Save the Children

با ماه‌های گذشته شده و به همین ترتیب میزان تلفات کودکان را نیز از ۱۲۰ درصد به ۳۰ درصد رسانده است.

این در حالی است که آتش‌بس مزبور به رغم به همراه آوردن پیامدهای مثبت برای مردم یمن، پیش از تمدید مجدد، قادر به ممانعت از افزایش ۵۲ درصدی تلفات غیرنظامیان در ماه ژوئیه نبوده است.

این نهاد حقوق بشری در پایان، ضمن تأکید بر ضرورت توقف کامل خشونت، بازگشایی جاده‌های تعز و فراهم آمدن امکان دسترسی‌های بشردوستانه به سراسر یمن، تداوم حملات به کودکان این کشور را محکوم و از طرف‌های درگیر درخواست نموده تا مطابق با حقوق بین‌المللی بشردوستانه و قانون بین‌المللی حقوق بشر، تمامی تلاش خود در راستای حمایت از کودکان را به کار گیرند.^{۳۵}

در تحولی دیگر در این رابطه، صندوق حمایت از کودکان ملل متحد (یونیسف) در روز یکشنبه ۲۲ مرداد ماه ۱۴۰۱، اعلام نمود که میزان بی‌جا شدگان داخلی در یمن به ۴,۳ میلیون نفر رسیده است که ۲ میلیون تن از آن‌ها را کودکان تشکیل می‌دهند. این سازمان همچنین هشدار داده است که کودکان ۲۸ درصد از تمامی موارد مظنون به ابتلاء به وبا و اسهال شدید را به خود اختصاص داده، حال آن که حدود دو میلیون تن از آن‌ها نیازمند دریافت خدمات درمانی به دلیل ابتلاء به سوء تغذیه حاد هستند که از میان‌شان ۳۶۰ هزار تن در معرض خطر مرگ قرار دارند.^{۳۶}

^{۳۵} گزارش سازمان «کودکان را نجات دهید» - «نجات کودکان». قابل بازیابی در لینک:

<https://www.savethechildren.net/news/yemen-last-week-truce-sees-highest-weekly-number-child-casualties-2-years>

^{۳۶}<https://www.middleeastmonitor.com/20220815-unicf-says-almost-50-of-displaced-people-in-yemen-are-children/>

از سوی دیگر هانس گروندبرگ، فرستاده ویژه سازمان ملل در امور یمن، در روز دوشنبه ۲۴ مرداد ماه، خطاب به اعضاء شورای امنیت سازمان ملل، ضمن ابراز خرسندی از تمدید مدت زمان آتش‌بس و تأکید بر ضرورت پایان دادن به این جنگ، اظهار داشت که اگر چه برقراری آتش‌بس به کاهش چشمگیر تلفات غیرنظامیان انجامیده است، اما تلفات کودکان یمنی به شدت افزایش یافته و اکنون ۴۰ درصد از تلفات غیرنظامیان را به خود اختصاص داده است.

این مقام سازمان ملل به ویژه به حادثه دهشتبار به وقوع پیوسته در روز اول مرداد ماه اشاره کرد که در آن بر اثر شلیک خمپاره در منطقه‌ای مسکونی در تعز، یک کودک کشته و ۱۰ تن دیگر مجروح شدند.^{۳۷}

³⁷ <https://news.un.org/en/story/2022/08/1124682>